

הוכן עי"י כולל עיון הדף

ת. ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

בכורות דף נח.

במה נחלקו ר' עקיבא ובן עזאי בג' הגרונות דלהלן?

אליבא דר' עקיבא	אליבא דבן עזאי	
בפרוס הפסח - דחדש אדר פעמים מלא פעמים חסר	בכ"ט אדר - דחדש אדר תמיד חסר ¹	א.
בפרוס עצרת	בא' סיון - דאלי"כ חיישינן שלא יהיו בהמות לחג ²	ב.
בפרוס החג	בכ"ט אב - דס"ל דהאלולין מתעשרין בפני"ע ³	ג.

בכורות דף נח:

עשה מעשר באופנים דלהלן - שלא הוציאם מהפתח אחד אחד, מה הדין?

לא צבע לעשירי בסקרא, או שלא מנאן בשבת, או שמנאן רבוצים או עומדים	לא מנה כלל, אלא נטל אחד מעשר או עשר ממאה	
הרי אלו מעושרין	אין זה מעשר	לתנא קמא
הרי אלו מעושרין	הרי אלו מעושרין ⁴	לר' יוסי בר' יהודה

קפץ אחד מן הטלאים באופנים דלהלן חזרה לתוך הדיר, מה הדין?

קפץ אחד מן המנויים שאינו קדוש	אחד מן המעושרים שהוא קדוש ⁵	
כולם פטורים ⁶	כולם פטורים, אולם ירעו עד שיסתאבו ⁷	מה הדין?

¹ ברוב פעמים גם דעת ר"ע שאמר "בפרוס הפסח" - דהיינו חמש עשרה יום קודם הפסח הוא באותו זמן של כ"ט אדר, אלא שלר"ע יתכן שיהיה חודש אדר מלא - וממילא יהיה בל' אדר, ואילו לבן עזאי תמיד חודש אדר הוא חסר.

² ומחלוקתם היא, דלר"ע הוא "בפרוס העצרת" - דהיינו ט"ו ימים קודם שבועות, ואילו לבן עזאי הוא רק בר"ח סיון, ומשום שמעטות הבהמות שנולדות בזמן קצר כ"כ בין פסח לשבועות, ולכן עדיף לקבוע את הגורן מאוחר, כדי שיהיו מספיק בהמות מצויות לחג, דאם יעשה את הגורן בהפרש גדול קודם החג יש לחוש שישחוט ויאכל הרבה בהמות ולא ישארו לו לחג.

³ כאן נחלקו בחודש שלם, ובן עזאי לשיטתו שסובר שיש לחוש לשיטת התנאים שר"ה למעשר בהמה הוא באלול - ולכן פסק בן עזאי שהאלולים (אותן שנולדו באלול) מתעשרים לעצמן, ולכך זמן הגורן הוא קודם אלול. דאם היו קובעים בכ"ט באלול כדעת ר"ע, יש לחוש שמא יעשר גם את האלולים יחד אתם. (ועי' רש"י בקושיא למה לא נחוש שמא יערב את האלולים עם המעשר הבא).

⁴ ס"ל כעבא אלעזר בן גומל, שכמו גבי תרומת דגן הדין הוא שניטלת במחשבה דכתיב "ונחשב לכם תרומתכם" - והיא נקראת בשם מעשר, והוקש מעשר בהמה למעשר דגן, להינטל באומדן ובמחשבה.

⁵ ובאופן שאינו ניכר שלא צבעו בסיקרא או מסבה אחרת שנמחק.

⁶ דכיון שקפץ אחד מן המנויים, הרי הוא פטור, וממילא כל התערובת עתה בספק חיוב, ודרשו "עשירי ודאי ולא עשירי ספק".

⁷ ורק במומן יאכלו לבעלים, משום שיש בהם ספק בהמה שקדושה למעשר.